

daha iyi yargı

Güçlü Ekonomi, İleri Hukuk ve İleri Demokrasi için 8 Başlıkta 80 Öneri

Biz, Daha İyi Yargı Derneği; yargının demokrasimizin direği ve ülkemizin ileri gitmesinin temel taşı olduğuna, ülkemizin refahını kalıcı artırmanın hukukun üstünlüğü yoluyla mümkün olduğuna ve bu konuda en büyük sorumluluğun yargıda olduğuna inanarak, yargının sorunlarını ve sorunların kök sebeplerini tespit etmek, çözüm önerileri geliştirmek ve mutabakat sağlamak amacıyla kurulmuş olan, siyaseten tarafsız bir düşünce kuruluşuyuz.

Bu amaç çerçevesinde bugüne kadar birçok görüş ve önerilerimizi kamuoyu ile paylaştık. Derneğimizin katkıları ile kaleme alınan **"Türkiye'nin Orta Demokrasi Sorunları ve Çözüm Yolu: Yargı, Hesapverirlik, Temsilde Adalet"** isimli eserde, ülkemizi ileri bir hukuk devleti ve ileri demokrasi haline getirerek, milli gelirini orta seviyeden yukarıya taşıyacak somut çözüm önerileri etraflıca anlatılmaktadır.

Ülkemizin ekonomisini güçlendirmek için hukuk ve demokrasi reformu yapma iradesine katkıda bulunmak için 8 başlıkta 80 somut reform önerisi geliştirmiş; bunları değişiklik tasarıları ve tahmini termin planlarıyla birlikte **Hazine ve Maliye Bakanı Sayın Lütfi Elvan** ve **Adalet Bakanı Sayın Abdülhamit Gül**'e iletmış bulunuyoruz.

Somut önerilerimiz aşağıdaki 8 ana başlıktadır:

- 1. Toplumun ihtiyacına uygun, katma değer yaratan kaliteli yargı hizmeti üretmek; yargının meşruiyet sebebi ve borcudur. Mahkemeler ve yargılama süreçleri yargının verimli çalışacağı ve kaliteli yargı hizmeti üreteceği şekilde geliştirilmelidir.**
Bu çerçevede: Milli Uyuşmazlık Veri Tabanı oluşturulmalı; her uyuşmazlığa IBAN gibi bir numara verilmeli, mahkemelerde uzmanlık 26 kalkınma bölgesi bazlı yoğunlaştırılmalı; Adli Hazırlık Mahkemeleri kurulmalı, bir yandan dava hazırlığını mükemmelleştirirken diğer yandan yargı hizmetlerini halkın ayağına götürmelidir. Yargılamalardaki işin 10'da 9'u hâkimlerden, hukukçu insan gücünün 10'da 9'unu oluşturan ve yargının kurucu unsuru olan avukatlara kaydırılmalı; davalar 3-5 ayda ve tek celsede bitirilmelidir. Yargı, teknolojiden yüksek derecede yararlanmalı; bu amaçla Türk Hukuk Yapay Zeka Platformu oluşturulmalıdır.
- 2. Fikir ve ifade özgürlüğünü, dolayısıyla yenilik ve buluş geliştirme ortamıyla birlikte toplumun hukuk güvenliği algısını olumsuz etkileyen hususlar giderilmelidir.**
- 3. Bilirkişiler; yargılamadaki amaca ve uzmanlıklarına uygun olarak kullanılmalı; bilirkişilerin "hâkim yardımcısı" gibi kullanılması önlenmeli; yozlaşmış bilirkişilik sisteminin yol açtığı yozlaşma yargı sisteminden kopartılıp atılmalıdır. Mahkemeler bilirkişilerin sicilini tutmak ve tam hesapverirliklerini sağlamakla yetinmelidir.**
- 4. HSK, Yargıtay ve Danıştay başta olmak üzere yargının yargı organları ile unsurlarının tamamının tam şeffaf, tam hesapverir ve liyakat sahibi olmaları sağlanmalı; tüm işlem ve kararlar yargı denetimine açılmalı, bu hususta uzman ve hızlı karar verebilen bir özel mahkeme kurulmalı, her seviye yargı görevlilerinin suçlarını bu mahkeme doğrudan yargılmalı; Yargıtay tetkik hâkimlerinin raporlarının gizliliği iptal edilmeli, böylece tam şeffaflık sağlanarak kamuoyunun güveni güçlendirilmelidir.**
- 5. Tüm kamu görevlilerinin yetkilerini nasıl kullanacaklarını tarif eden, bir Genel İdare Usulü Kanunu çıkarılmalı; idarenin hukuka uyarlığı artırılmalı, Anayasa m. 129 (son fıkra), 4483 sayılı kanun ve kamu görevlilerinin suçlarının soruşturmasında idari amir izni ilga edilmeli, kanun önünde eşitlik ve kamu görevlilerine karşı hukukun üstünlüğü güçlendirilmelidir.**
- 6. Halkın devlet yönetimine katılma ve yönetimde söz sahibi olma hakkı geliştirilmeli, siyasi partiler ve kamusal meslek kuruluşları organlarının oluşturulmasında delegelik sistemi ilga edilmeli; blok liste uygulamaları önlenmeli, lider ve genel merkez aday belirleme yetkileri %10'la sınırlandırılmalı; tek kişilik görevlere siyasi partilerin göstereceği aday adayları da iki türlü seçimle belirlenmeli; Yüksek Seçim Kurulu kararları Anayasa Mahkemesi'nde yargı denetimine açılmalıdır.**
- 7. Yargı gücünün tüm organ ve unsurları tam bağımsız, kendi kendini yönetebilir, bağımsızlığını koruyabilir ve unsurlarını geliştirir şekilde güçlendirilmeli; hukuk mesleklerinin kuruluşları Anayasa'da yargı bölümünde düzenlenmeli, organ ve yöneticilerini meslek mensupları seçmelidir. Yargının hizmetlerini toplumun ihtiyaç, tercih ve önceliklerine göre düzenleyen, bağımsızlığını koruyabilen, işlevinin gerektirdiği sayı ve nitelikte üyeye sahip olan, herhangi bir kişi veya grubun nüfuz oluşturamayacağı, tüm paydaşların hakkaniyetli olarak temsil edildiği bir düzenleyici kurum oluşturulmalı; Adalet Bakanlığı ve HSK'nın yerine getirdiği yargısal görevler bu kuruma devredilmelidir.**
- 8. Türkiye'nin ihtiyacı olan yeni ve sivil bir Anayasa için öncelikle Anayasa yapım metodolojisini, sekretaryasını ve çalışma şekillerini belirleyen bir çerçeve yasası çıkartılmalı; uzun soluklu olan çalışmaların kesintiye uğramasını önleyecek, süreçte içine düşülecek çıkmazları halkın tercihleri ile çözeceği yöntemler belirlenmelidir. Anayasa; toplumsal uzlaşma ve barışı kalıcı olarak tesis eden bir temel toplum sözleşmesidir. Bu sebeple Anayasa yapım çalışmalarına toplumda hukukun üstünlüğü ve özellikle de fikir ve ifade özgürlüğüne yüksek itimat sağlandıktan, başka bir deyişle Anayasa yapımı için şartlar olgunlaştıktan sonra başlanılmalıdır. Anayasa, kişisel veya bir kesimin inisiyatifli olarak değil milli iradenin gereği olarak yapılmalıdır.**

Üzerinde toplumsal mutabakat oluşturmayı arzu ettiğimiz, 8 ana başlıkta 80 maddeden oluşan somut önerilerimizin tamamına derneğimizin www.dahaiyiyargi.org web sitesinden erişilebilir. Önerilerimizi kamuoyunun görüş ve eleştirileri doğrultusunda geliştirmekten mutlu oluruz.

2014 yılından bu yana geliştirdiğimiz fikirleri hayata geçirmek üzere pandemi tedbirlerinin başladığı Mart ayından bu yana 9 kişilik bir ekiple özveri ile çalışarak tasarımı yapıp tasarımlarını oluşturduğumuz önerilerimizi **"A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu"** ismi ile pek yakında Türk ve dünya kamuoyu ile paylaşacağımızın müjdesini vermekten büyük mutluluk duyuyoruz.

Ülkemizin, hukukun üstünlüğü yoluyla ileri bir demokrasi haline gelmesi ve dünyada en yüksek refah seviyesine sahip ülkeler arasına girmesi için çalışmaya devam edeceğimizi, verilecek görevleri üstlenmeye hazır olduğumuzu kamuoyunun bilgisine saygıyla sunarız.

Ocak 2021

Av. Mehmet Gün
Daha İyi Yargı Derneği Başkanı

